

КАРАР

24.10.2022 ел

№ 66

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының **Монаш** авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы **Монаш** авыл жирлеге Советы

Карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының **Монаш** авыл жирлеге депутаты статусы турындагы нигезләмәне расларга
2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы **Монаш** авыл жирлеге Советының 2016 елның 19 сентябрэндәге 32 номерлы, 2018 елның 15 ноябрэндәге 85 номерлы карарлары үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы **Монаш** авыл жирлегенә рәсми сайтында « Норматив документлар» бүлегендә урнаштырырга www.mendeleevsk.tatar.ru
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны социаль - мәдәни мәсьәләләр, законлылык, хокук тәртибе һәм реше хокуклары буенча даими комиссиягә йөкләргә .

Монаш авыл жирлеге
Советы рәйсе

Р.Ф.Иосифов

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Монаш авыл җирлеге Советының
2022 елның 24 октябрдәгә
66 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының
Монаш авыл җирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге советы депутаты статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 статья. Депутатның вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәгә очракта вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;
- 7) чит ил гражданының жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы булу, Россия Федерациясе гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы йә Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булган чит ил гражданы яисә Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсе нигезендә яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә башка документ булу хокукы булган чит ил гражданы гражданлыгы;
- 8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;
- 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.
- 13) жирлек башлыгы, жирлекнең вәкилләкле органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлегә Советының депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлегә Советы сессияләре арасында барлыкка килсә, - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президентының депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гаризасы белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән очракта, әлегә гаризаны Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлегә Советына кергән көн була.

4 статья. Депутатның таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатка аның шәхесен һәм Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлегә советы депутатының вәкаләтләрен раслаучы төп документы, шулай ук күкрәк билгесе булган таныклык, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында кулланыла.

2. Депутатның таныклык һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген үзенә депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып бара, моңа «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очрақлар керми.

6 статья. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутат эшчәнлеге рәвешләре түбәндәгеләр:

- а) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;
- б) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге Советының комиссияләре эшендә катнашу;
- в) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге советы карарлары проектларын карауга кертү;
- г) депутат гарызнамәсен кертү;
- д) депутат мөрәҗәгатен җибәрү;
- е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуның ачыкланган очрақларын кичекмәстән кисәтү чараларын күрүне таләп итеп мөрәҗәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эш;
- и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутатның эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге утырышларында депутатның катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутат авыл җирлеге Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә ала. Авыл җирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин.

булмаса, депутат бу хакта алдан ук авыл жирлеге советына хэбэр итэ ,

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советына хэбэр итэ.

3. Депутат түбэндәгеләргә хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советы комиссиясендә сайларга , тиешле вазыйфага сайланьрга,

2) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советын карау өчен сораулар бирергә;

3) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) хокук ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын кертергә;

5) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советының карарлар проектларына һәм башка актларына төзәтмәләр кертү, көн тәртибенә карата тәкъдимнәр һәм искәرمәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советы каршында хисап яисә хисап бирүче яисә вазыйфаи зат мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданнарның мөрәжәгатъләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советының утырышлар беркетмәләренәң эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советы комиссияләренәң эшендә шәхсэн катнаша, ул

шуларның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. депутатның Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы * һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үз компетенцияләре чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советының Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Әлеге йөкләмәнең үтәлеше нәтижеләре турында депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат гарызнамәсе

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлеге Советының утырышларында депутат җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советы тарафыннан төзелә яисә сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутат гарызнамәсе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе - депутат мөрәҗәгате, ул Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге советы карары буенча депутат гарызнамәсе дип таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы тәкъдим Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә депутат таләбе юлланган учреждение җитәкчесе ана Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлеге Советы билгеләгән срокны алган көннән алып _____ көннән дә соңга калмыйча язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органнар җитәкчесе, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә учреждение җитәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат

гарызнамәсе жибәрелә, яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имза салынырга тиеш.

4. Сорау инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы Аларны карау көне турында гарызнамә инициаторы алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге советы билгеләгән вакытка депутат гарызнамәсе буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма жавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйлә мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмага мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфаи затларының, оештыру-хокукый рәвешенә һәм ижтимагый берләшмәләргә депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап куелган затлар асылы буенча сораулар мөрәжәгатендә һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәжәгатен карый, гражданны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат очрашулар вакытында алар белән, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша сайлаучыларга үз эшчәнлегә турында сайлаучыларга хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатләрен тәэмин итү чараларын күрә:

алардан кeргән тәкъдимнәрне, шикаятъләрне карый, үз вәкаләтләрe чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрeс чишәргә ;ярдәм итә;
гражданнарны кабул итә;

ижтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк булганда, тәкъдимнәрне кертә

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, йорт эчендәгә территорияләрдә үткәрелә, исемлекне һәм аларны бирү тәртибен Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлегә Советы билгели.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләрe һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясe законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлегә Советы депутаты уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясe яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегә тәртибе Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл җирлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлегә советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советы депутатның сайлау округындагы эше, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советындагы эше турында, аның тарафыннан Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл җирлегә Советының, аның органнарының карарлары һәм йөкләмәләре үтәләше турында хәбәрe тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәмне күрсәтәләр, җирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында депутатка мәгълүмат бирәләр, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эшчәнлегә турында, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эшенең барышы турында, ижтимагый фикерне өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Үз эшчәнлегә мәсьәләләре буенча депутат Менделеевск муниципаль районы территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның,

муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфай затлары тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларынан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлеге белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокукы.

17 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, район Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

3) даими рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә гражданның, оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга җаваплар бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук шәхси тормышка кагыла торган белешмәләрен, гражданның абруен һәм абруен, депутатның вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган гражданның абруен һәм абруен абруен фаш итми торган белешмәләрен сакларга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килә торган елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте турында һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрен, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрен гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, район Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсэн яисә ышанычлы затлар аша эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгылләнәргә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очрақлардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында катнашу, Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исемненнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) укытучы, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгылләнәргә. Бу очрақта, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, укыту эшчәнлегә, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләт, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый;

әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаса, Россия Федерациясе территориясендә эш итүче коммерцияле булмаган хөкүмәткә карамаган чит ил оешмаларының һәм аларның структур бүлекчәләренәң идарә органнары, попечительләр һәм күзәтүчеләр советлары, бүтән органнары составына керү;

2. Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы депутат граждан административ яисә жинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы

эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм мораль нормаларын төгәл үтәргә тиеш:
1) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны сакларга;

2) башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керүче гражданнырга карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләренә, әгәр бу белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсәләр, фаш итмәскә һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаска;

5) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләрдән, белдерүләрдән, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә абруена Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советына зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга;

6) үз бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликттына китерә торган яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксынуы барлыкка килгәндә - бу хакта Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монаш авыл жирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликттын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советы йөкләмәсе буенча билгеләнгән комиссиядә карала

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Менделеевск муниципаль районының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт

чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.